

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2024.1.9>

Світлана РОМАНЮК

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики початкової освіти, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, вул. Рівненська, 14, м. Чернівці, Україна, 58000

ORCID: 0000-0002-9905-8880

Марина ВАСИЛИК

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка 57, м. Івано-Франківськ, Україна, 76018

ORCID: 0000-0002-0515-9251

Бібліографічний опис статті: Романюк, С., Василик, М. (2024). Роль менторства у вдосконаленні професійної компетентності майбутніх учителів початкової освіти. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 1, 57–65, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.1.9>

РОЛЬ МЕНТОРСТВА У ВДОСКОНАЛЕННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

У статті актуалізована проблема менторства та механізми її застосування у вдосконаленні професійної компетентності майбутніх учителів початкової освіти. Досягнути мету роботи стало можливим внаслідок використання загальнотеоретичних методів аналізу, спостереження та розрахунків коефіцієнту результативності. Обґрунтовано, що позитивний вплив менторства пов'язаний із розвитком навичок спілкування, можливістю усунути прогалини в знаннях, більш детальним вивченням матеріалу, підвищенням мотивації студентів до навчальної діяльності, використанням інноваційних підходів в освітньому процесі. Встановлено, що негативний вплив менторства може проявлятися лише внаслідок відсутності соціальної відповідальності студентів та недостатньої компетентності менторів. Розробка механізмів навчання майбутніх вчителів початкових класів із залученням менторів включала в себе підвищення рівня теоретичних знань, розвиток практичної професійної компетентності, комунікативних навичок, творчого мислення. У навчанні також було передбачено використання цифрових технологій Twiddla, SlideDog. Під час дослідження, на основі коефіцієнту результативності, було доведено, що високий рівень знань досягнуто серед 67% студентів із показником 1,91; достатній – 29% із показником 1,73; середній – 4% із показником 1,30. Високі результати пов'язані із забезпеченням детального опрацювання теми та визначенням механізмів для вільного використання навчального матеріалу. Доведено, що ментори також підвищили рівень професійної компетентності, що відобразилося у формуванні додаткових навичок (глибоких знань у професійній діяльності, розвитком комунікації та творчих підходів у науковій діяльності). На основі отриманих даних зроблено висновок щодо ефективності реалізації механізмів менторства у професійній підготовці майбутніх вчителів початкових класів.

Метою публікації є обґрунтування ролі менторства, розкриття механізмів впливу менторської практики на вдосконалення професійних компетентностей майбутніх учителів початкових класів.

Перспективами подальших досліджень є пошук ефективних шляхів реалізації механізмів менторства у розвитку професійних знань студентів, створення раціональних менторських програм для підготовки висококваліфікованого, конкурентоздатного фахівця.

Ключові слова: професійний досвід, мотивація студентів, самостійність, соціальна відповідальність, комунікативні навички, творче мислення, менторство, механізми менторства.

Svitlana ROMANIUK

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Methods of Primary Education, Yuri Fedkovych Chernivtsi National University, Rivne str., 14, Chernivtsi, Ukraine, 58000

ORCID: 0000-0002-9905-8880

Maryna VASYLYK

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Foreign Languages, Vasyl Stefanyk National Precarpathian University, Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76018

ORCID: 0000-0002-0515-9251

To cite this article: Romaniuk, S., Vasylyk, M. (2024). Rol mentorstva u vdoskonalenni profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoї osvity [The role of mentoring in improving the professional competence of future primary school teachers]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 57–65, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.1.9>

THE ROLE OF MENTORING IN IMPROVING THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

The article defines the role of mentorship and their application mechanisms in improving the professional competence of future primary education teachers. Achieving the goal of work has become possible through using of general theoretical methods of analysis, monitoring and calculation of the performance ratio. It's based on the positive impact of mentorship on the development of communication skills, the ability to eliminate gaps in knowledge, more detailed material learning, student motivation development, Using new approaches to learning. It was established that the negative impact of mentoring can be manifested only because of the lack of social responsibility of students and insufficient competence of mentors. The development of training mechanisms for future primary school teachers with the involvement of mentors included the formation of theoretical professional knowledge, the development of practical professional competence, the formation of creative thinking, and the development of communication skills. The training also provided for the use of digital technologies Twiddla, SlideDog. During the research, based on the efficiency ratio, it was proven that a high level of knowledge was achieved among 67% of students with an indicator of 1.91; sufficient – 29% with an indicator of 1.73; the average is 4% with an indicator of 1.30. High results are associated with providing a detailed treatment of the topic and determining the mechanisms for free use of educational material. It has been proven that mentors also increased the level of professional competence, which was reflected in the formation of additional skills (deep knowledge in professional activity, development of communication and creative approaches in scientific activity). Based on the obtained data, it is possible to draw a conclusion about the positive value of mentoring mechanisms in the pedagogical training of future primary school teachers.

The purpose of the publication is to substantiate the positive role of mentoring, to reveal the mechanisms of influence of mentoring practice on improving the professional competences of future primary school teachers.

Prospects for further research are the search for effective ways to implement mentoring mechanisms for the development of professional knowledge of students, the creation of rational mentoring programs for training a highly qualified, competitive specialist.

Key words: *professional experience, student motivation, autonomy, social responsibility, communication skills, creative thinking, mentorship, mentoring mechanisms.*

Актуальність проблеми. Модернізаційні процеси сучасної системи освіти, які пов'язані із соціальними, політичними змінами, відобразилися на актуалізації проблеми змішаного (поєднання офлайн та онлайн навчання) та дистанційного навчання, а, отже, і на якості освітніх послуг. Не заперечним є той факт, що домінування онлайн та змішаного формату навчання демонструє зниження мотивації та якості підготовки майбутніх фахівців, формування їх soft і hard skill компетентностей, що потребує постійного контролю й координування освітнього процесу. Забезпечити якісну підготовку майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності, підвищити їх інтелектуальну спроможність можливо внаслідок використання механізмів менторства. Менторство – це спосіб неформального навчання, інструмент розвитку, який являє собою співпрацю з іншою особою і забезпечує індивідуальний напрямок навчання для досягнення професійних знань (Radulović, 2022, с. 145). Ментором вважається особа, яка надає допомогу, підтримує іншу, допомагає

окреслити і побачити перспективи своєї професійної діяльності. У системі вищої освіти ментором, для прикладу, може бути викладач, студент старшого курсу, аспірант за умови їх відповідної підготовки виконувати роль ментора та наявності високого рівня спеціалізованих знань й організаторських здібностей.

Актуальність обраної теми пов'язана із визначенням загальної позитивної ролі ментора в освітньому процесі, що пов'язано із відповідною підтримкою, контролем за засвоєнням матеріалу, передачею власного досвіду. Зазвичай ментор стимулює студентів до саморозвитку, впливає на ретельне вивчення окреслених тем та краще розуміння навчального матеріалу (Ходаковська, 2020, с.225), що, в свою чергу, засвідчує на важливості механізмів менторства, які сприяють розширенню професійного досвіду, організаторських та комунікативних здібностей як студентів, так і менторів. В контексті викликів сьогодення запровадження менторства в освітянську практику є вкрай необхідним, позаяк сучасна школа відчуває брак

кваліфікованих кадрів, а ті, хто іде працювати в школи, стикаються з труднощами професійної діяльності і на початкових етапах завершують кар'єру педагога. Саме менторство допомагає майбутньому вчителю зануритися в освітнє середовище школи, підтримати, «полегшити вхід у професію», усвідомити місію вчительської праці, покращити його практичні навички, а, отже, сприятиме вирішенню наявної проблеми. Серед основних переваг менторства варто зазначити зміну стилю сприйняття навчального матеріалу, використання інновацій, забезпечення принципів пріоритетності. Як відомо, професійна компетентність представляє собою наявність теоретичних знань та практичних навичок, які сприяють реалізації професійної діяльності, орієнтуючись на принципи мобільності, гнучкості та критичного мислення (Лук'яненко, 2022, с. 202).

Аналіз науково-методичної літератури дає підстави стверджувати, що менторство впливає на забезпечення компетентісно-орієнтованого навчання, спрямованого на розширення професійних знань на основі психологічної підтримки та мотивації студентів (Гарань, 2023, с.23). Важливо зазначити, що мотивація впливає на забезпечення соціальної відповідальності студентів та формує їхню активність, самостійність для розробки в подальшому індивідуальних механізмів навчання у початковій школі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Грунтовний аналіз наукової літератури засвідчив неабиякий інтерес як вітчизняних, так і зарубіжних науковців до проблеми менторства, яка стала предметом їх наукового пошуку. Значний внесок в обґрунтування реалізації механізмів менторства засобами інноваційних технологій здійснили Л. Нос, Ю. Ткачук, Н. В. Безлюдна, Н. В. Дудник, А. С. Дрокіна. Педагоги Л. Нос, Ю. Ткачук вважали, що забезпечити індивідуальний підхід до навчання студентів можливо внаслідок використання інноваційних технологій, оскільки вони сприяють забезпеченню чіткої організації освітнього процесу, гнучких механізмів викладання. За переконаннями вчених викладач має виступати у ролі ментора та відслідковувати рівень засвоєння навчальної інформації студентів (Наказ МОН України, 2023). На думку педагогів Н. В. Безлюдної, Н. В. Дудник модернізація системи вищої освіти може бути реалізована за допомогою інноваційних тех-

нологій, де викладач має бути представлений у ролі ментора, що сприяє визначенню пріоритетних підходів до навчання (Безлюдна, Дудник, 2012, с. 26). За твердженням А. С. Дрокіної (Дрокіна, 2023, с. 1) сучасний вчитель початкових класів має виступати у ролі ментора, коуча, новатора, що дозволить забезпечити більш якісну систему навчання. Реалізація такої ролі вчителя може бути реалізована за допомогою STEM-навчання (Дрокіна, 2023, с. 1).

У процесі наукового пошуку нами встановлено, що наставництво є одним із основних елементів удосконалення практичних навичок майбутніх учителів, оскільки механізми наставництва сприяють розвитку здібностей студентів, окреслюють їхню індивідуальну траєкторію у подальшій професійній діяльності. Заслужують на увагу міркування В. В. Ворожбіт-Горбатюк (Ворожбіт-Горбатюк, 2021, с. 133), яка вважає, що механізми менторства передбачають цілеспрямовану співпрацю студентів та викладачів для досягнення поставленої мети. На її переконання ментор має володіти методичними і науковими знаннями, які забезпечують систему педагогічного партнерства, особистісно-професійний підхід у навчанні дозволяє забезпечити розвиток педагогічного потенціалу майбутнього вчителя. Автори А. І. Klieba, Y. O. Bludova, N. A. Galushko, O.H. Pavlova, N. V. Pylypenko вважають, що система менторства дозволяє забезпечити мобільність студентів, їх професійну підтримку та розвиток.

Схожі ідеї дослідження що стосуються проблеми менторства розкриті й у зарубіжних публікаціях, де акцент зроблено на порівнянні різних систем M. Mader, H. Stoeger, A. Veas, A. Ziegler, C. Fernández-Morante, C. Posillico, A.B. Tulang. Проведений нами аналіз засвідчив, що залучення менторів до освітнього процесу сприяє розвитку ключових професійних та соціальних компетентностей студентів. Дослідники M. Mader, H. Stoeger, A. Veas, A. Ziegler (Mader, 2021, с. 12.) встановили, що традиційне наставництво має переваги в електронному менторстві внаслідок більш ефективного досягнення навчальних цілей. Порівняння університетських та шкільних менторів для майбутніх учителів початкових класів показало суттєві відмінності, які були розглянуті педагогами C. Fernández-Morante, M. M. Leránosz-Iglesias, B. Cebreiro-López, C. Abeal-Pereira. Автори наголошують, що відмінності зумов-

лені механізмами спостереження, особливостями педагогічного змісту, рефлексивністю навчання (Fernández-Morante, 2024, с. 17). Науковці С. Posillico, S. Stilwell, J. Quigley, C. Carr, S. Chadwick, C. Lustig, P. Shah вважають, що за допомогою менторів у освітньому процесі можливо забезпечити розвиток критичного мислення, вдосконалити професійні навички здобувачів освіти, адже ментори здатні виявляти перешкоди, з якими стикаються студенти під час навчання та пропонувати механізми для їхнього вирішення. Як засвідчує А.В. Tulang, М.В. Anaviso, G.A. Barbasan ментором може бути особа, яка володіє лідерськими якостями й необхідним рівнем компетентностей (Tulang, 2023, с. 729). Ці навички мають сприяти підвищенню загальної успішності студентів внаслідок самостійно запропонованого стилю навчання.

На важливості окресленої проблеми акцентується увага у наказі МОН України «Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти» про те, що часткове забезпечення механізмів менторства може бути реалізовано внаслідок застосування дуальної системи освіти (Наказ МОН України, 2023). Такий механізм навчання не лише сприяє розвитку практичних навичок, але й забезпечує супровід зі сторони викладачів. У постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (Постанова Кабінету Міністрів України, 2020) розглядаються елементи наставництва, які сприяють передачі досвіду у освітньому процесі або професійній діяльності для забезпечення виконання різноманітних завдань у професійній сфері.

Отже, аналіз наукової літератури та нормативних актів дозволив визначити, що механізмам менторства приділяється значна увага. Однак їх реалізація значною мірою проявляється у результаті використання цифрових технологій або ж у якості наставництва, що виключає більш деталізовані підходи реалізації освітнього процесу у визначенні ролі ментора.

Метою дослідження є обґрунтування позитивної ролі менторства, розкриття механізмів впливу менторської практики на вдосконалення професійних компетентностей майбутніх учителів початкових класів.

Досягнути поставлену мету стало можливим внаслідок орієнтації на наступні задачі дослідження:

– виявити особливості позитивного та негативного впливу підходів менторства у процесі підготовки майбутніх учителів;

– обґрунтувати механізми менторства, які сприятимуть розвитку професійних навичок майбутніх учителів початкових класів;

– визначити рівень сформованих професійних знань студентів, орієнтуючись на розрахунок коефіцієнту результативності;

– дослідити, які навички були сформовані у менторів під час взаємодії зі студентами.

Методологічна основа дослідження була досягнута внаслідок використання методів аналізу, спостереження. Використані методи сприяли визначенню загальних особливостей менторства, розробці спеціалізованих механізмів, визначенню рівня професійної компетентності майбутніх вчителів початкової освіти та сформованих навичок у менторів. Також забезпечення методологічної основи дослідження стало можливим внаслідок використання розрахунку коефіцієнту результативності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вважаємо за необхідне наголосити, що в останній час система підготовки майбутніх учителів потребує перегляду та удосконалення, що пов'язано з перевагою змішаної форми навчання внаслідок непередбачуваних ситуацій (COVID-19, період воєнного стану тощо). Таке навчання потребує високої концентрації уваги студентів для сприйняття інформації, її опрацювання, формування практичних навичок та якісного результату підготовки фахівця. Досвід переконує, що не всі студенти можуть ефективно сприймати нову навчальну інформацію онлайн, рівень володіння якою впливає на їх інтелектуальну спроможність, фахову компетентність, а, отже, потребує підтримки досвідчених вчителів-менторів. З метою з'ясування окреслених проблем нами було проведено дослідження щодо визначення ролі менторства у вдосконаленні професійної компетентності майбутніх учителів початкової освіти. Першочергово під час дослідження за допомогою методу аналізу було виявлено позитивний та негативний вплив менторства на розвиток професійної компетентності педагогів. Результати наукового пошуку були спрямовані саме для визначення впливу на підготовку майбутніх учителів початкових класів (рис. 1).

Здійснений нами аналіз дозволив констатувати, що механізми менторства мають більш

Рис. 1. Визначення рівня впливу механізмів менторства під час підготовки майбутніх учителів

позитивне значення, ніж негативне. У першу чергу це пов'язано із розвитком навичок спілкування, вмінням налагодити конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу, гармонізацією взаємовідносин з метою передачі практичного досвіду та створення сприятливих умов для професійного зростання.

Доведено також, що за допомогою системи менторства надолужуються прогалини в знаннях, оскільки ментор здатен допомогти зрозуміти проблемні питання, поділитися власним практичним досвідом опанування професії, а також забезпечити реалізацію індивідуального підходу до навчання. Незаперечною є думка, що використання індивідуального підходу в освітньому процесі забезпечує краще запам'ятовування та розуміння навчального матеріалу, створює сприятливі можливості для розвитку пізнавальних сил кожного здобувача освіти, його обдарованості. Ментор також підвищує та підтримує мотивацію студентів до професійної діяльності через доброзичливе ставлення, довіру, комфортний стиль взаємодії, забезпечує активне використання інноваційних технологій, що робить освітній процес захоплюючим та пізнавальним.

Якщо аналізувати негативний вплив менторства, то він може проявлятися у байдужості до пізнання, відсутності соціальної відповідальності студентів, що впливає на їх рівень професійних знань та кар'єрного зростання. Тому ментор повинен виявляти та попереджувати пасивність студентів, створюючи атмосферу співпраці та ситуацію успіху.

Визначення позитивного та негативного впливу менторства дозволило розробити механізми менторства у освітньому процесі. Розробка механізмів менторства передбачала орієнтацію на вивчення навчальних підходів та можливість їхнього удосконалення. Механізми менторства не передбачали зміну основної програми навчання майбутніх вчителів початкових класів, а були спрямовані на її доповнення. Розробка механізмів менторства була спрямована для 117 студентів, які навчалися на другому курсі. У якості менторів було залучено 39 аспірантів відповідного професійного спрямування (рис. 2).

Рис. 2. Розроблені механізми менторства, які спрямовані на розвиток професійної компетентності майбутніх вчителів початкових класів

Формування теоретичних професійних знань пов'язано із поглибленим сприйняттям

інформації. У процесі навчання було передбачено забезпечити вивчення матеріалу під час занять та подальше його обговорення з ментором. Механізм спрямовано для вивчення кожної теми. Під час навчання використано додаткові інтерактивні технології, а саме цифровий додаток Twiddla. За допомогою додатку були виконані різні завдання (тестові та з розгорнутими відповідями). Усі варіанти відповідей були обговорені з менторами, що сприяло осмисленому сприйняттю інформації. Поглиблення теоретичних знань та формування відповідних навичок базувалося на розумінні сутнісних особливостей професійної діяльності майбутніх учителів. Теоретичні знання полягали у вивченні основ педагогіки, психології, законів розвитку особистості, узагальненні базових і спеціалізованих знань.

Розвиток практичної професійної компетентності було спрямовано на вирішення ситуативних задач разом із ментором. Це пов'язано із проектуванням реальних ситуацій, що сприяло розвитку логічного мислення та творчого підходу у студентів. Взаємодія студентів з ментором впливала на активізацію професійних навичок і забезпечення цілісного сприйняття майбутньої діяльності, орієнтуючись на індивідуальні можливості студентів. Вирішення ситуативних задач було спрямовано на визначення міждисциплінарної інтеграції, що сприяло самореалізації студентів у педагогічній діяльності внаслідок використання отриманих матеріалів, використовуючи власні навчальні стратегії. Для розвитку практичних навичок було забезпечено використання методологічних, психологічних, педагогічних аспектів. Також співпраця сприяла обґрунтуванню вибраних критеріїв, пошуку сприятливих педагогічних умов, варіативності вибору для формування професійної компетентності.

Формування творчого мислення майбутніх учителів початкових класів має важливе значення, оскільки забезпечує індивідуальний підхід до здійснення педагогічної діяльності. Формування творчого мислення у процесі навчання передбачало розробку різних варіантів подачі навчального матеріалу для учнів початкових класів. Розробка уроків пов'язана із використанням нестандартних прийомів та методів, які спрямовані на досягнення оригінальності та гнучкості. Створені уроки були обгово-

рені з ментором з метою їхнього коригування. У процесі побудови уроків було передбачено використання додатку SlideDog, що сприяло розумінню способів застосування інтерактивних інструментів. Також розвиток творчого мислення передбачав проведення різноманітних асоціацій під час вивчення теоретичного матеріалу.

Окрему увагу у процесі навчання було спрямовано на розвиток комунікативних навичок, оскільки вони забезпечують можливість передачі вивченої інформації. Розвиток комунікативних навичок було спрямовано на подолання психологічних бар'єрів у спілкуванні. Постійна взаємодія з ментором передбачала розвиток професійної компетентності та свідомості, що було пов'язано із логічним і послідовним діалогом, який базувався на вивченому матеріалі. Такий підхід дозволяє забезпечити дисциплінованість та вміння виділити пріоритетні моменти у спілкуванні, що стимулює до вивчення нової інформації.

Після взаємодії майбутніх учителів початкових класів з менторами у період навчання було визначено їх рівень розвитку професійної компетентності. Результати були отримані протягом 5 місяців навчання, що передбачало проведення розрахунків коефіцієнту результативності, розробленого під час дослідження, відповідно до формули 1. Отримання даних щодо рівня професійної компетентності пов'язано із спостереженням за студентами, а також внаслідок проведення контрольного зрізу рівня отриманих знань. Контрольний зріз знань передбачав тестові відповіді та розгорнуті запитання (Таблиця 1).

$$k_{рез} = \frac{s_{навч} + h_{зріз}}{d_{макс}}, \quad (1)$$

$s_{навч}$ – середня оцінка за можливість варіювання студентами професійними знаннями в навчальний період;

$h_{зріз}$ – середня оцінка з профільних предметів, яка була отримана студентами під час проведення контрольного зрізу знань;

$d_{макс}$ – найбільша оцінка, яку можливо було отримати з профільного предмету (професійна педагогіка, психологія тощо).

Під час проведеного дослідження було встановлено, що початкові результати академічних знань студентів були нижчі, ніж після проходження навчання. Встановлено, що механізми менторства мали позитивний вплив на досяг-

**Загальний рівень результативності майбутніх вчителів початкової освіти
після проходження навчання**

Рівень професійних знань	До початку дослідження	Після проведення дослідження
Високий рівень	1,80 (23%)	1,91 (67%)
Достатній рівень	1,62 (64%)	1,73 (29%)
Середній рівень	1,32 (11%)	1,30 (4%)
Низький рівень	0,93 (2%)	–

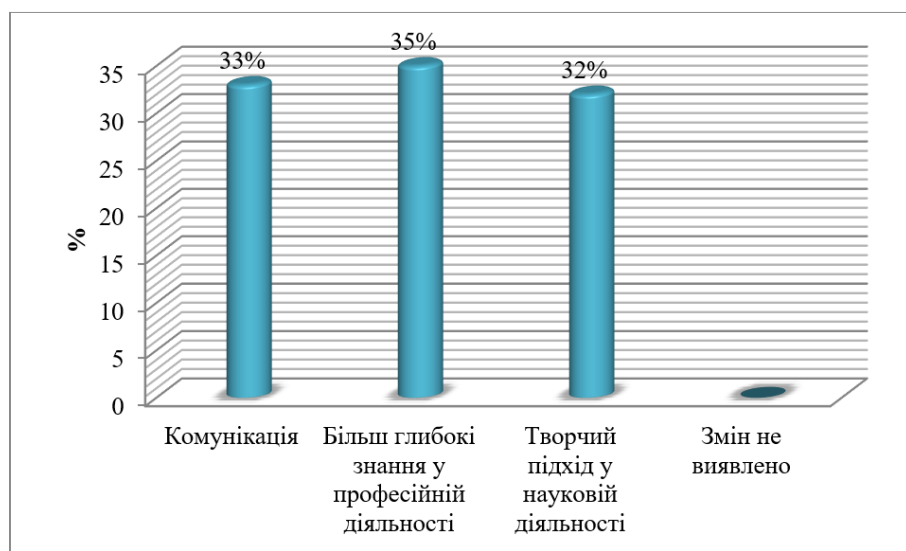
нення високого рівня професійної компетентності з фахових предметів. Отримання високих результатів пов'язано із детальним вивченням окремої теми, засвоєнням матеріалу. Так 67% студентів, які отримали високий рівень знань, могли вільно володіти та варіювати вивченим матеріалом, що сприяло вирішенню різних змодельованих ситуацій. Достатній рівень було отримано студентами, які розуміли загальні принципи педагогічної діяльності, але мали прогалини у реалізації практичних навичок на основі вивченого теоретичного матеріалу. Середній рівень професійної компетентності було сформовано серед студентів, які недостатньо професійно використовували здобуті знання. У процесі навчання вони більшу увагу приділяли запам'ятовуванню інформації, ніж її осмисленню.

Серед аспірантів, які виступали в ролі менторів, було визначено різноманітність навичок, сформованих під час дослідження. Результати були отримані внаслідок орієнтації на висновки

наукових керівників, отриманих у процесі спостереження (рис. 3).

Встановлено, що залучення аспірантів у ролі менторів мало позитивне значення для отримання більш глибоких знань у професійній діяльності. Це відобразилося на пошуку нової інформації, яка має важливе значення для наукової роботи. Аспіранти змогли вільно варіювати отриманими знаннями, що вплинуло на новизну власного наукового дослідження. Також ментори досягли розвитку комунікативних навичок, що вплинуло на вільне володіння інформацією та передачу власних думок. Особливо це проявлялося під час участі у конференціях та інших публічних виступах. Розвиток творчого підходу посприяв використанню нестандартних підходів у власному дослідженні аспірантів.

Висновки. Отже, механізми менторства мають позитивне значення для формування професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів. Результати підтвер-

Рис. 3. Сформовані навички у менторів під час проведеного дослідження

джені встановленими під час дослідження перевагами. На наш погляд, позитивний вплив пов'язаний із розвитком навичок спілкування, можливістю усунути прогалини в знаннях, забезпеченням мотивації студентів, пошуком нових підходів у процесі навчання. Встановлені позитивні показники менторства спрямовані на індивідуальний розвиток майбутніх вчителів початкових класів. Це сприяє розумінню навчальної інформації, яка в подальшому буде використовуватися під час педагогічної діяльності. Негативний вплив може бути пов'язано із відсутністю соціальної відповідальності студентів і недостатньо високим рівнем професійної компетентності ментора. Негативний вплив менторства можливо усунути внаслідок забезпечення чіткої організації у процесі навчання.

Важливим елементом дослідження була розробка спеціалізованих механізмів, які спрямовані на підвищення професійної компетентності за рахунок підходів менторства. У першу чергу під час навчання було передбачено забезпечити формування теоретичних професійних знань, що передбачало обговорення з ментором кожної теми та додаткове її вивчення за допомогою додатку Twiddla. Розвиток практичних навичок передбачав створення та вирішення реальних ситуацій з подальшим їх детальним обґрунтуванням. Формування творчого мислення забезпечувалося через розробку студентами уроків

для молодших школярів. Також на цьому етапі менторської взаємодії було передбачено використання цифрового додатку SlideDog.

Після проведеного навчання із залученням менторів нами був визначений рівень отриманих професійних знань серед студентів. Результати дослідження засвідчили, що після п'яти місяців навчання 67% студентів змогли досягнути високих результатів. Результати пов'язані із продуманою системою навчання та систематичним обговоренням навчальної інформації з менторами. Отримані результати підтверджують важливість ролі ментора у освітньому процесі, що пов'язано з підвищенням ефективності студентів у порівнянні із результатами до початку дослідження. Також позитивний вплив відобразився й на менторах, які були представлені аспірантами. Встановлено, що механізм вплинув на більш глибокі знання у професійній діяльності (35%), розвиток комунікації (33%), забезпечення творчого підходу у науковій діяльності (32%). Отже, можемо зробити висновок про ефективність практики впровадження механізмів менторства як для майбутніх учителів, так і самих менторів.

Перспективами подальших досліджень є пошук ефективних шляхів реалізації механізмів менторства у розвитку професійних знань студентів, створення раціональних менторських програм для підготовки висококваліфікованого, конкурентоздатного фахівця.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безлюдна Н. В., Дудник Н. В. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до проходження педагогічної практики в умовах дистанційного навчання. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. 2021. Вип. 1, № 5. С. 26–32.
2. Ворожбіт-Горбатюк В. В. Предметно-методична компетентність вчителя через призму менторингу в закладі освіти / В. В. Ворожбіт-Горбатюк, А. В. Боярська-Хоменко, С. О. Доценко. Академічні студії. Серія: Педагогіка. 2021. Вип. 3, № 2. С. 133–139.
3. Гарань Н. (2023). Розвиток «soft skills» студентської молоді у закладі вищої освіти в умовах дистанційного навчання / Н. Гарань, В. Замолоцька, К. Колесник. Гуманізація навчально-виховного процесу. 2023. Вип. 1, № 103. С. 23–32.
4. Дрокіна А. С. Використання технологій доповненої реальності як ефективного засобу реалізації STEM-освіти майбутніми вчителями початкової школи. Академічні візії. 2023. Вип. 25. С. 1–9.
5. Лук'яненко О. Естетичні засади формування іміджу майбутнього вчителя НУШ. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Вип. 47, № 3. С. 202–205.
6. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти» № 426 від 05.07.2023. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0929-23#Text>.
7. Нос Л., Ткачук Ю. Професійна підготовка вчителів у Великій Британії. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2023. Вип. 39. С. 168–175. <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2023.39.12043>.
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» № 1341 від 02.07.2020. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>.
9. Ходаковська А. В. Постановка проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування навчально-ігрових технологій в освітньому процесі. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. Вип. 68, № 2. С. 225–229. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.68-2.45>

10. Fernández-Morante C. Mentoring and Monitoring of Student Teachers in Their In-School Placements – The Case of the University of Santiago de Compostela / C. Fernández-Morante, M. M. Leránoz-Iglesias, B. Cebreiro-López, C. Abeal-Pereira. *Social Sciences*. 2024. Vol. 13, No 1. P. 17.
11. Klieba, A.I. (2020). Construction of an individual educational trajectory as a way to reveal the personal and professional potential of a future teacher / A. I. Klieba, Y. O. Bludova, N. A. Galushko, O.H. Pavlova, N. V. Pylypenko. *International Journal of Higher Education*. 2020. Vol. 9, No 7. P. 73–83. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v9n7p73>.
12. Mader M. How Mentors Think About the Attainability of Mentoring Goals: The Impact of Mentoring Type and Mentoring Context on the Anticipated Regulatory Network and Regulatory Resources of Potential Mentors for School Mentoring Programs / M. Mader, H. Stoeger, A. Veas, A. Ziegler. *Frontiers in Psychology*. 2021. Vol. 12. P. 737014.
13. Posillico, C. Extending the Reach of the STARS (Students Tackling Advanced Research) / C. Posillico, S. Stilwell, J. Quigley [et al.]. *Teaching of Psychology*. 2023. Vol. 50, No 4. P. 433–440. <https://doi.org/10.1177/00986283211056021>.
14. Radulović B. (2022). Mentor’s perception of the future science teacher’s teaching practice / B. Radulović, T. Jovanović, Z. Gadušová, A. Hašková, L. Pavera. *Journal of Education Culture and Society*. 2022. Vol. 13, No 1. P. 145–155.
15. Tulang A.B. (2023). Patterns of Teaching and Learning Styles in a Virtual School-Based Learning Action Cell / A. B. Tulang, M. B. Anaviso, G. A. Barbasan. *International Journal of Instruction*. 2023. Vol. 16, No 3. P. 729–744. <https://doi.org/10.29333/iji.2023.16339a>

REFERENCES:

1. Bezliudna, N., & Dudnyk, N. (2021). Preparation of the future primary school teacher for pedagogical practice in the conditions of distance learning. *Psychological and Pedagogical Problems of Modern School*, 1(5), 26–32.
2. Vorozhbit-Horbatiuk, V.V., Boiarska-Khomenko, A.V., & Dotsenko, S.O. (2021). Subject-methodical competence of the teacher through the prism of mentoring in the educational institution. *Academic Studies. Series “Pedagogy”*, 3(2), 133–139.
3. Haran, N., Zamorotska, V., & Kolesnyk, K. (2023). Development of “soft skills” of student youth in the institution of higher education under the conditions of distance learning. *Humanization of the Educational Process*, 1(103), 23-32.
4. Drokina, A.S. (2023). The use of augmented reality technologies as an effective means of implementing STEM education by future primary school teachers. *Academic Visions*, 25, 1-9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10077858>
5. Lukianchenko, O. (2022). The formation of an image of future teachers on aesthetic basis. *Topical Issues in the Humanities*, 47(3), 202-205.
6. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine “On approval of the Regulation on the dual form of obtaining professional pre-higher and higher education”, No 426. (2023). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0929-23#Text>.
7. Nos, L., & Tkachuk, Y. (2023). Professional teachers training in Great Britain. *Visnyk of the Lviv University. Series Pedagogics*, 39, 168-175. <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2023.39.12043>.
8. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the National Framework of Qualifications”, No 1341. (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>.
9. Khodakovska, A. (2020). The problem of preparing the future primary school teachers for the use of educational and game technologies in the educational process. *Pedagogy of Creative Personality Formation in Higher and General Academic Schools*, 68(2), 225-229. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.68-2.45>
10. Fernández-Morante, C., Leránoz-Iglesias, M.M., Cebreiro-López, B., & Abeal-Pereira, C. (2024). Mentoring and monitoring of student teachers in their in-school placements – the case of the university of santiago de compostela. *Social Sciences*, 13(1), 17.
11. Klieba, A.I., Bludova, Y.O., Galushko, N.A., Pavlova, O.H., & Pylypenko, N.V. (2020). Construction of an individual educational trajectory as a way to reveal the personal and professional potential of a future teacher. *International Journal of Higher Education*, 9(7), 73–83. <https://doi.org/10.5430/ijhe.v9n7p73>.
12. Mader, M., Stoeger, H., Veas, A., & Ziegler, A. (2021). How mentors think about the attainability of mentoring goals: the impact of mentoring type and mentoring context on the anticipated regulatory network and regulatory resources of potential mentors for school mentoring programs. *Frontiers in Psychology*, 12, 737014.
13. Posillico, C., Stilwell, S., Quigley, J., Carr, C., Chadwick, S., Lustig, C., & Shah, P. (2023). Extending the reach of the STARS (students tackling advanced research). *Teaching of Psychology*, 50(4), 433–440. <https://doi.org/10.1177/00986283211056021>.
14. Radulović, B., Jovanović, T., Gadušová, Z., Hašková, A., & Pavera, L. (2022). Mentor’s perception of the future science teacher’s teaching practice. *Journal of Education Culture and Society*, 13(1), 145–155.
15. Tulang, A.B., Anaviso, M.B., & Barbasan, G.A. (2023). Patterns of teaching and learning styles in a virtual school-based learning action cell. *International Journal of Instruction*, 16(3), 729–744. <https://doi.org/10.29333/iji.2023.16339a>.